

उर्जस्वल् (wie eben) adj. P. 5,2,114. *kräftig* AK. 2,8,2,43. H. 792. देह RAGH. 2,50. हस्तिभृगु BHATT. 3,55.

उर्जस्विन् (wie eben) 1) adj. dass. P. 5,2,114. AK. 2,8,2,43. H. 792. MBh. 13,3674.5555. — 2) n. eine rhet. Figur: *hochmüthige* (अहंकार) Aeusserung über Etwas ÇKDr.

उर्जाद् (उर्जा + अद्) adj. *saftige Nahrung zu sich nehmend*: उर्जाद् उत पश्यासः पक्षे वना मम हेतुं नृपद्यम् RV. 10,33,4. Nir. 3,8.

उर्जानी f. wohl so v. a. उर्जा personificirt: आ वामूर्जानी रथमग्निना रुहत् RV. 1,119,2.

उर्जावत् (von उर्जा) adj. *nahrungsreich*: गङ्गा MBh. 13,1842. उर्जावत् (1) dass.: अयमूर्जावतो वृत् उर्जिवि पालनी भव Pār. GRH. 1,15.

उर्जाकृति (उर्जा + कृत्) adj. *saftige, nährende Opfergabe bringend*: देवी उर्जाकृते Nir. 9,42,43. VS. 21,52. 28,16,39. von Agni: उर्जाकृतिर्वसूनां शं च योश्च मयो दधे विश्वस्यै देवहृते RV. 8,39,4. यहां उर्जाकृतयः VS. 9,4.

उर्जित 1) partic. s. u. उर्जप्. — 2) m. N. pr. eines Fürsten Bhāg. P. 9,23,26.

उर्जिन् = उर्जावत् (s. d.).

ऊर्ण (von वरु *einhüllen*) 1) n. *Wolle* Siddh. K. 247,b,4 v. u. ऊर्णं च राङ्गं चैव कीदृशं पट्टं तथा MBh. 2,1847. Gebräuchlicher ऊर्णा f. Uṇ. 5,47 (ऊर्णा). AK. 3,4,52. H. an. 2,133. MED. j. 3. Siddh. K. gew. pl. उत स्म ते परुष्यामूर्णा वसत शुन्ध्यवः RV. 5,32,9. अग्निं परुष्यामूर्णा ऊर्णम् 4,22,2. ऊर्णाभिः प्रच्छाद्य ÇAT. Br. 12,3,13. 7,2,10. यद्यनैः कीदृशा विन्दत् 2,5,2,15. KĀTJ. ÇR. 4,1,17. 5,3,7. 9,2,16. 25,8,14. कुशाणाः ÇAT. Br. 2,3,2,15. कार्यासकीटोर्णानाम् M. 11,168. RAGH. 16,87. KATHAS. 23,69. Vgl. पत्रोर्ण, लोहितोर्ण, शशोर्ण. — 2) ऊर्णा *Haarwirbel zwischen den Augenbrauen* AK. H. an. MED. LALIT. 221. 286. ऊर्णाकिण adj. von Buddha (eine seiner 32 Vollkommenheiten) VJUTR. 9. — 3) ऊर्णा N. pr. Gemahlin Kitararatha's und Mutter von Samrāg Bhāg. P. 5,13,12.

ऊर्णनाभ (von ऊर्ण + नाभि) m. 1) *Spinne* (am Nabel, am Bauch Wolle habend) AK. 2,3,13. H. 1210. an. 3,483. ÇVETĀÇV. Up. 6,10. Verz. d. B. H. No. 897. — 2) N. pr. gaṇa शिवदि zu P. 4,1,112 und gaṇa राजन्यादि zu 4,2,53. ein Sohn von Dhrtarāṣṭra MBh. 1,2731.4544. ein Dānava HARIV. 201. — Vgl. d. folg. W.

ऊर्णनाभि m. *Spinne* ÇABDAR. im ÇKDr. ऊर्णनाभिकुलाय KAUC. 21. Bṛh. ÅR. Up. 2,1,20. Muṇḍ. Up. 1,1,7. Bhāg. P. 2,3,5. 9,27. 3,21,19. — Vgl. ऊर्णवाभि.

ऊर्णपट (ऊ + पट्) m. dass. Bhāg. P. 4,6,43.

ऊर्णधद् (ऊ + धृ) adj. *wollenweich*, gewöhnlich von der Streu (बर्हिम्) gebraucht und zwar in der Form ँदास्: ऊर्णधद् युवतिर्दत्तिणावतः RV. 10,18,10. ऊर्णधद् वि प्रयस्व 5,3,4. VS. 2,2. 4,10. 21,33. 57. Auch vocalisch auslautend: ऊर्णधद् प्रयस्व KAUC. 2. 3. 137.

ऊर्णवाभि m. *Spinne* ÇAT. Br. 14,3,1,23. — Vgl. ऊर्णनाभि; AUFRECHT (Z. f. vgl. Spr. 4,282) führt den letzten Bestandtheil auf eine Wurzel व्, die mit 'YΦ und dem deutschen WAB zusammengestellt wird, zurück. Vgl. auch और्णवाभि.

ऊर्णदिश (ऊ + दे) m. N. pr. eines Landes LIA. 1,37, N.1 (aus einer Provincialform erschlossen).

ऊर्णामय (von ऊर्णा) adj. *wollen* KUMĀRAS. 7,25.

ऊर्णायु (wie eben) P. 5,2,123. VOP. 7,32,33. 1) adj. *wollig*: इममूर्णायु वरुणस्य नाभिम् (vom Widder) VS. 13,50. — 2) m. a) *Widder* AK. 2,9,77. H. 1276. an. 3,483. MED. j. 73. — b) *wollene Decke* AK. 2,9,107. H. 670. an. MED. — c) *Spinne* H. an. — d) = लणभङ्ग MED. — e) N. pr. eines Gandharva MBh. 1,4811. HARIV. 7223. 14136. सोमदा नाम गन्धर्वी ऊर्णायुदुहिता R. GORR. 1,33,37.

ऊर्णावत् (wie eben) adj. 1) *wollig* RV. 10,73,8. ऊर्णावत्तं प्रथमः सीद् योनिम् 6,13,16. f. वती vom Schaf VĀLAKH. 7,3. — 2) N. pr. eines Mannes P. 5,3,118.

ऊर्णावल् (wie eben) adj. dass. ÇAT. Br. 7,3,2,35.

ऊर्णामूत्रं (ऊ + मू) n. *Wollenfaden*: (तन्त्रम्) ऊर्णामूत्रेण कवयो वयन्ति VS. 19,80 (P. 6,3,63, Sch.). ÇAT. Br. 12,7,2,11. ÇĀṆKH. ÇR. 4,13,31.

ऊणास्तुका (ऊ + स्तु) f. *Zotte, Büschel von Wolle* AIR. Br. 1,28. ÅCV. GRH. 1,7.

ऊर्णितेजस् s. ऊर्णितेजस्.

ऊर्ण (ein aus वृणो - ति von वरु hervorgegangener Verbalstamm), ऊर्णाति und ऊर्णाति P. 7,3,90. ऊर्णते; और्णात् 91; ऊर्णनाव 6,1,8, Sch. (vgl. Kār. zu 3,1,22); और्णावीत्, और्णावीत् und और्णावीत् 7,2,6; ऊर्णविता und ऊर्णविता 1,2,3; partic. praet. pass. ऊर्णत 7,2,11, Sch. VOP. 8,35. 9,46 — 49. 51. 52. 26,89. *umgeben, umhüllen* DHĀTUP. 24,30. स द्यौर्मौर्णदत्तारितं स्वः AV. 7,1,2. केनेमा भूमिमौर्णात् 10,2,18. 18,4,59 (RV. var. l.). ऊर्णनाव स शस्त्रे विवानराणामनीकिनीम् BHATT. 14,103. दृष्ट्वाणवानान्ककुभा वलीयान् 3,47. med. *sich einhüllen*: ऊर्णानाभिर्व्याणुति Bhāg. P. 2,9,27. — desid. ऊर्णनूयति, ऊर्णनूयति, ऊर्णनूयति P. 7,2,49. VOP. 19,8. — intens. ऊर्णनूयते PAT. und Kār. zu P. 3,1,22. 6,1,9, Sch. VOP. 20,1,4.

— अय act. med. *aufdecken, enthüllen; öffnen*: अयवीत्ता अयोर्णवत्तः RV. 1,190,6. 4,43,2. 8,40,5. परिधोर्येषां 9,96,11. 10,40,8. अयं घात-मूर्णहि 73,11. अयो ऊर्णाति तमो अर्चयो 88,12. AV. 9,3,18. अयोर्णवत्ति शालयै दोरे ÇAT. Br. 3,2,1,15. 4,3,5,19. 2,1,18. अयोर्णाति पत्नीशिरः KĀTJ. ÇR. 26,4,12. अयोर्णुति दीक्षितः शिरः 7,8,25. अयोर्णुति वत्तः RV. 1,92,4. व्रजम् 136,4. 2,34,12. 9,108,4. — med. *sich enthüllen, — entblößen* ÇAT. Br. 3,3,3,12. अयोर्णवति TS. 6,1,3,3.

— अभि bedecken, verhüllen; act.: अयूर्णाति यन्नयम् RV. 8,68,2. अयूरेन भूम ऊर्णहि 10,18,11. AV. 18,2,52. — med. *sich verhüllen* (?): अयू-एवोना प्रभूयस्यायोः RV. 5,41,19. verhüllen AV. 14,1,27 (RV. var. l.).

— आ decken: इन्द्रं समीराणुत् नूनं वस्त्रैः RV. 2,14,3.

— प्र act. bedecken, verhüllen: प्रोर्णहि त्वा AV. 4,14,9. 15,1,8. वाससा प्रोर्णवत्ति AIR. Br. 1,3. TS. 6,3,11,1. वयाअप्रययो प्रोर्णाति ÇAT. Br. 3,8,2,16. KĀTJ. ÇR. 6,6,12. प्रोर्णावीच्छ्रवणेण तान् BHATT. 13,119. देहिः प्रोर्णाविपुर्बुधम् 9,10. प्रोर्णवत्ति दिशो वायोः 3,56. दिशः प्रोर्णाविपुः 9,10. प्रोर्णवितुम् — दिशम् 7,93. प्रोर्णाति शोकाञ्चितं मे 18,28. प्रोर्णामि कथं मन्युसमुदयम् 29. प्रोर्णावितेजसारातिम् (Sch. = अभितवत्तान्) 13,122. — med. *sich bedecken*: घृतेन द्यावापृथिवी प्रोर्णवायाम् VS. 6,16,23,20. TS. 6,1,3,2. ÇAT. Br. 3,2,1,16. 17. 14,1,3,16. KĀTJ. ÇR. 7,3,28. KAUC. 44. प्रोर्णत, प्रोर्णवत्त P. 7,2,11, Sch. — intens. प्रोर्णनूयते PAT. zu P. 3,1,22. *vollständig bedecken*: अस्त्रेभिः प्रोर्णनूयत विद्विषः BHATT. 17,75.